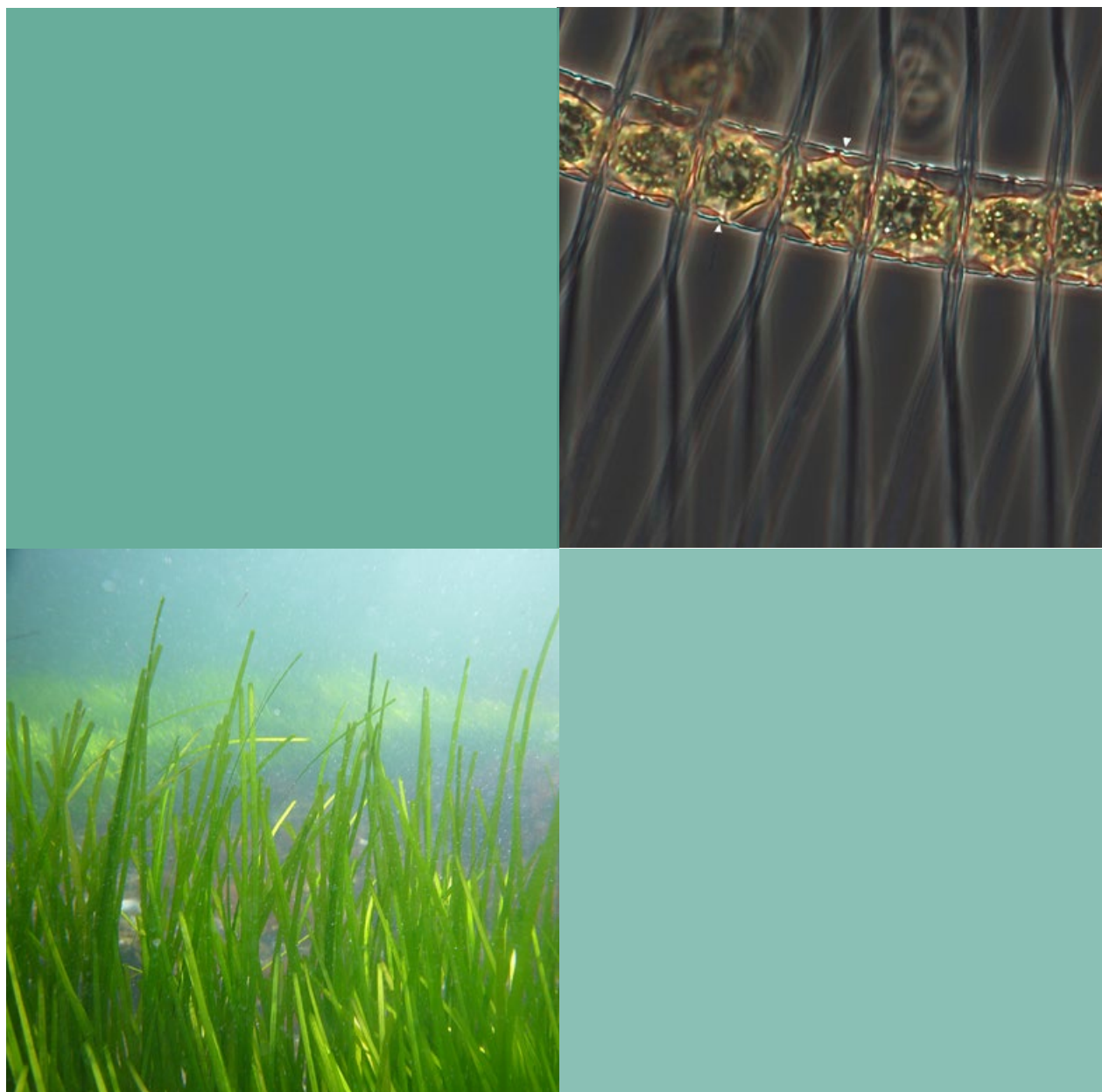

UNDERSÖKNINGAR I ÖRESUND

Populärvetenskaplig version

2022

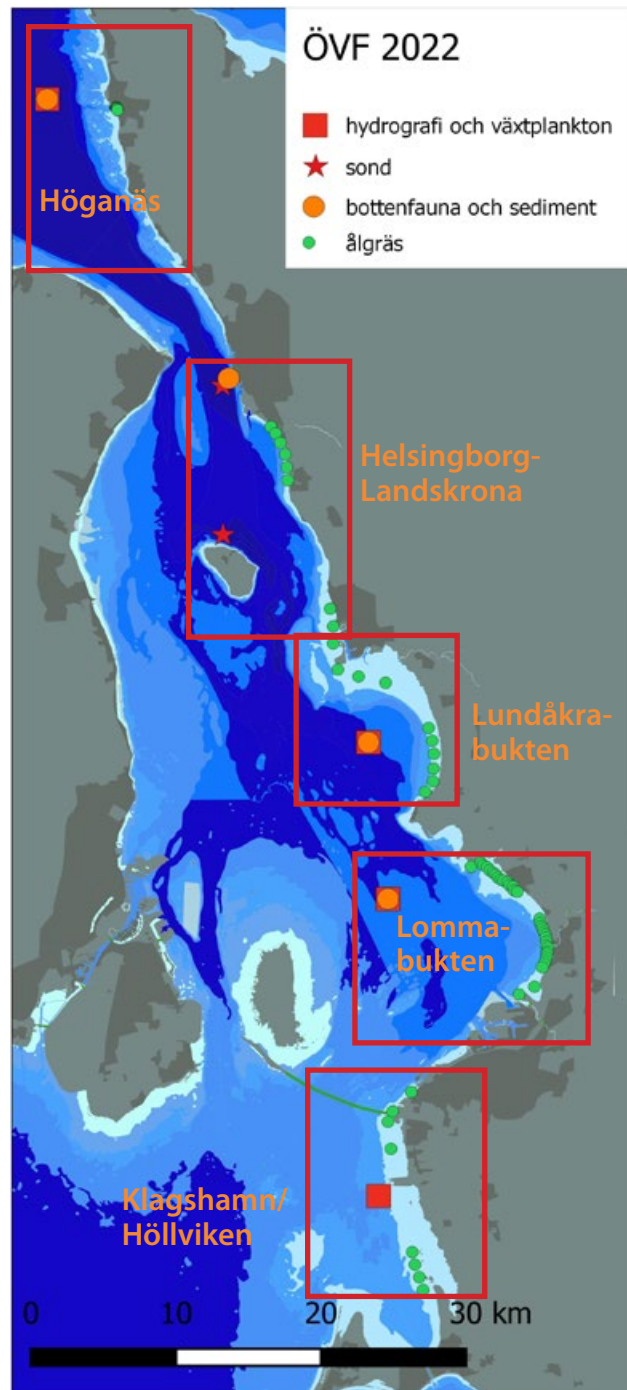
Vad har hänt med Öresund sedan 2021?

FREDRIK LUNDGREN OCH PER OLSSON

Vad undersöks i Öresund?

Öresunds Vattenvårdsförbund (ÖVF) är en organisation som sedan 1984 har utfört undersökningar i Öresund. Medlemmarna i ÖVF består av kustkommuner och företag som med sin verksamhet kan påverka havsmiljön i Öresund. Fr o m 2021 skapades ett nytt kontrollprogram där olika undersökningar ingår (se karta). Några undersökningar utförs inte varje år, som t ex undersökningar av blåmussla och fisk. Man kan dela upp kontrollprogrammet för år 2022 i två olika delar beroende på vilken typ av påverkan de skall kunna mäta.

1. Undersökningar av allmän miljöpåverkan görs ofta en bit ut från kustlinjen. Här kan man följa havsmiljötilståndet, utan att kunna säga om förändringar beror på en särskild utsläppskälla. Här undersöks vattenmiljön och bottenmiljön.
2. Lokal miljöpåverkan mäts nära kusten för att påvisa mer kustnära påverkan från vattendrag, hamnområden, reningsverk och större företag. Dessa undersökningar består av undersökningar av ålgräs (undersökningar av blåmusslor och fisk utförs ej 2022).

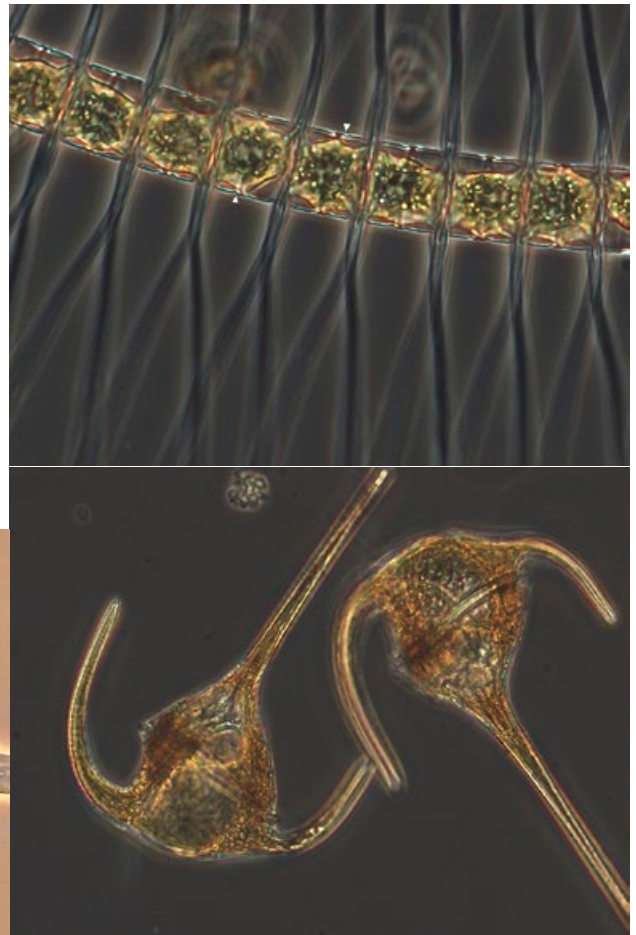
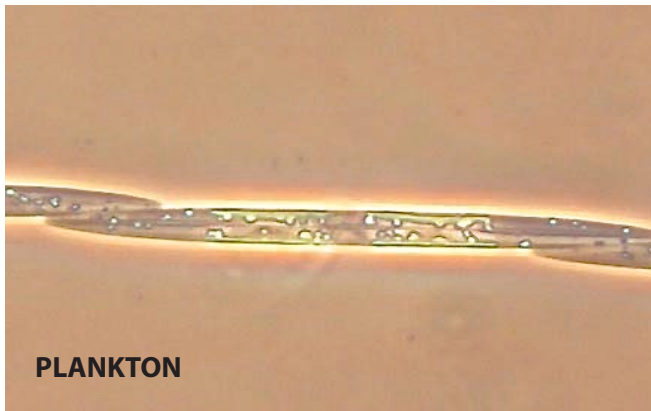

KARTA. Undersökningar inom Öresunds Vattenvårdsförbund 2022, samt placering av fasta sonder vid Helsingborg och Ven. Områdesindelning anges med röda rektanglar.

Allmän miljöpåverkan

Vattenmiljön

Undersökningar av havsvattnet görs varje månad, året runt. Här mäter man olika saker på flera djup från ytan och ner till botten. Man mäter bl a temperatur, salthalt, syrehalt och grumlighet. Man mäter även hur mycket näring det finns i vattnet. Näringsämnena (kväve och fosfor) bestämmer hur mycket växtplankton och bottenväxter tillväxer i haven. Om det finns för mycket näringsämnen i vattnet (övergödning) blir det för mycket av vissa bottenväxter och växtplankton, vilket skapar obalans i havsmiljön och syrebrist vid bottarna. Växtplankton är mikroskopiska organismer i havet, men finns i mycket stort antal. Dessa undersöks också varje månad där man tittar på vilka arter som förekommer så att man kan varna om det förekommer giftiga växtplankton.

Bottenmiljön

Undersökningar av botten djur görs en gång om året på djupare bottnar (ca 15-30 m djup). Bottendjurens sammansättning avslöjar hur påverkad havsmiljön är av övergödning och låga syrehalter. Man kan räkna ut ett index som visar hur bra botten djuren mår. Man undersöker också hur mycket miljögifter det finns i botten materialet i havet (sediment). Detta hjälper oss att se hur mycket miljögifter som har samlats på havsbotten.

Lokal miljöpåverkan

Ålgräs

Ålgräs är ett "sjögräs" som växer i stora ängar på grundare områden i Öresund ner till ca 8 m djup. Ålgräsängen är en viktig miljö för många djur i havet och är även bra på att binda bottenmaterial och dämpa havsvågor. Ålgräs trivs inte när vattnet blir för grumligt t. ex. när det finns för mycket växtplankton i vattnet. Ålgräset längs Öresundskusten undersöks med videofilmning längs linjer från land och ut till ca 8 m djup. Filmerna visar hur tätt ålgräset växer och hur djupt det förekommer. Samma linjer filmas varje år så att man kan jämföra om ålgräset ökar eller minskar.

Vad har hänt i Öresund sedan 2021?

2022 års undersökningar av vatten- och bottenmiljön visade att havsmiljön på det stora hela mår ganska bra, men att man kan se vissa tecken på negativ påverkan. Vattnet i Öresund var ovanligt kallt i början av sommaren, men blev ovanligt varmt under sensommaren. Mängden näringsämnen i vattnet (övergödning) var högre i mellersta och södra Öresund än i norra Öresund, precis som år 2021. Vid två tillfällen under hösten förekom växtplankton som kan vara giftiga i för höga mängder utanför Höganäs och Lomma. Syrehalterna i de djupare delarna av Öresund var högre än år 2021, mycket beroende på flera stormar i början av året. Detta gjorde att bra syresatt vatten blandades ned till botten vilket bör minska risken för allvarliga skador på bottenlevande djur. Trots att syremiljön var bättre än 2021 förekom det tillfällen med mycket låga syrehalter i både Lundåkrabukten och Lommabukten. Bottenlevandens tillstånd var ungefär detsamma som under 2021, men utanför Höganäs i norra Öresund var tillståndet glädjande nog lite bättre år 2022.

Ålgräset, som växer nära kustlinjen, såg i allmänhet ut att må bra, men ålgräsbestånden på lite större vattendjup (mer 4 m djupt) hade minskat jämfört med år

2021. Samtidigt såg man att ålgräset i de allra grundaste områdena (0-1 m) hade ökat. Kringflytande fintrådiga alger som sjunker ner till botten och täcker ålgräset skulle kunna vara orsaken till att ålgräset minskat på djupare vatten.

Sammantaget kan man konstatera att havsmiljön i Öresund i allmänhet mår ganska bra, men att viss övergödning och syrebrist påverkar havsmiljön negativt.

Efter nästa års undersökningar (2023) kommer vi att titta på hur andra faktorer påverkar havsmiljön i Öresund. Då undersöker vi väder och vind, vad som rinner ut från våra åar och annat som kan påverka växter och djur i havet. Vi kommer även att titta på hur havsmiljön har förändrats över lite längre tid.

Vill du fördjupa dig och få mer information om de olika undersökningarna med detaljerade diagram och expertkommentarer kan du hitta den fullständiga rapporten på www.oresunds-vvf.se.